

prof. Maciej Buszewicz
Pracownia projektowania książki
i publikacji cyfrowych
Wydział Grafiki
Akademii Sztuk Pięknych
w Warszawie

Warszawa, 16 listopada 2024 r.

Recenzja Pracy Doktorskiej
pt. „emigracJA” oraz Autoreferatu
do tej pracy, sporządzonego przez
mgr Gretę Samuel

Recenzja zawierająca również ocenę jej dorobku artystycznego
i pedagogicznego, sporządzona w związku z toczącym się
w Polsko-Japońskiej Akademii Technik Komputerowych
w Warszawie procesem o nadanie tytułu doktora
w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie sztuki plastyczne
i konserwacja dzieł sztuki.

Recenzja powstała na wniosek
Rady Dyscypliny Naukowej Sztuki Plastyczne
i Konserwacja Dzieł Sztuki PJATK

Jak dowiadujemy się z życiorysu (naukowego) Pani Greta Samuel urodziła się w Krakowie,
w piątek, 13 lipca 1985 roku. w 2004 roku zdała maturę w Liceum Ogólnokształcącym
im. Romualda Traugutta w Wolbromiu.

Następna informacja z życiorysu (naukowego) mówi o rozpoczęciu w 2008 studiów na kierunku
Animacja na Wydziale Operatorskim Państwowej Wyższej Szkoły Filmowej, Teatralnej i Telewi-
zyjnej im. Leona Schillera w Łodzi, i choć uzyskała tam stypendium naukowe, studiów tam roz-
poczętych nie ukończyła.

Następnie w roku 2010 Greta Samuel rozpoczyna studia w Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie
na Wydziale Grafiki.

W 2015 roku obroniła tam pracę dyplomową w dwóch pracowniach:
Grafika warsztatowa, pracownia litografii: książka litograficzna „Samech”,
pod kierunkiem prof. Błażeja Ostoja Lniskiego.

Grafika projektowa, pracownia ilustracji: książka „Poradnik Lekarski F. Rajkowski, lekarz,
1888”, pod kierunkiem dr hab. Grażki Lange oraz as. dr Moniki Hanulak.

Za tę pracę dyplomową uzyskała wyróżnienie dziekańskie.

Następne informacje dotyczące pracy zawodowej cytuję (przeklejam) ze znanego już życiorysu
naukowego. Kolejność, wydaje się przypadkowa, ale cytat to cytat.

2013 – Obecnie freelance ilustrator Warszawa / Londyn

1.10.2021 – Obecnie Wykładowca w Społecznej Akademii Nauk w Warszawie

2021 – 2023 Asystentka w Pracowni Ilustracji, ASP Katowice

1.03.2021 – 25.01.2022 Photoshop Artist, Anthropic Technology Ltd., Londyn
2018 – 2020 Senior Editorial Illustrator, Culture Trip Ltd., Londyn
2015 – 2016 Prowadząca kurs ilustracji dla Studentów [studiów] niestacjonarnych,
ASP Warszawa
2013 – 2016 Asystentka w Pracowni Litografii, ASP Warszawa

Następnie w tym samym życiorysie znajduje się część:

Osiągnięcia

Cytuję za mgr Gretą Samuel.

2023 Satyrykon, Nagroda Specjalna Jury, Legnica, Polska
2021 3x3 International Illustration Professional Show No.18, Nowy Jork, USA
2021 Adoby Live, Rysowanie na żywo, Kalifornia, USA [poprawnie Adobe Live]
2019 3x3 International Illustration Professional Show No.16, Nowy Jork, USA.
2016 / 2019 /2021 Wyróżniona 5 Razy w Kategorii “Ilustracja”
oraz 3 razy w kategorii “Photoshop”, Behance, Adobe, USA
2014 Pierwsza Nagroda w Konkursie “Komiks wierszem w trybie żeńskim”, Port Literacki,
Wrocław, Polska
2013 Druga Nagroda w konkursie komiksowym, Fundacja Shalom, Warszawa, Polska
2012 Druga Nagroda w konkursie “Książka dobrze zaprojektowana, zacznijmy od dzieci”,
Katowice, Polska
2012 Pierwsza Nagroda w Konkursie “Illustration Startup!”, Akademia Sztuk Pięknych
w Warszawie, Polska
2012 Nagroda oraz stypendium Ministra Kultury oraz Dziedzictwa Narodowego, Warszawa, Polska
2010 / 2012 Wyróżnienia w Międzynarodowym konkursie komiksowym “Fumetto”,
Luzern [Lucerna], Szwajcaria

Następnie znajduje się lista wystaw zbiorowych, w których doktorantka uczestniczyła.
Cztery polskie wydarzenia oraz sześć poza Polską (USA, Włochy, Ukraina, Węgry, Holandia).

Dalej są informacje o dwóch opublikowanych w portalach komiksowych artykułach.

2012 “Sylwetka Anki [Anke] Feuchtenberger”

Portal komiksowy Comix Grrrlz oraz notka w polskiej publikacji komiksu “Somnambule”

Wyd. Centrala.

2011 “Ołówki Amandy czyli komiks z Finlandii”, Portal Komiksowy Comix Grrrlz

Szukałem w internecie, nie znalazłem. Może lepiej w takiej sytuacji podać ścieżkę dostępu?

Byłoby łatwiej.

W 2012 Greta Samuel uzyskała jak pisze: Stypendium i Nagrodę Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Brak szczegółów.

Następnie informacja: Zainteresowania naukowe

Wśród zainteresowań, które wydają się oczywiste, takie jak ilustracja, komiks, historia grafiki użytkowej i artystycznej znajdują się nagrania terenowe (ang. Field recording), czyli nagrania realizowane w terenie, poza sterylnym studiem nagrań.

W tym momencie pragnę zwrócić uwagę na nagrania znajdujące się w dokumentacji Greta Samuel. W folderze „nagrania” znajduje się 6 plików muzycznych w formacie mp3.

Są to dramatycznie złej jakości, z szumem, trzaskami i odgłosami tła zarejestrowane opowieści bohaterów pierwszej części pracy doktorskiej, która ma formę komiksu: „emigracJA, notatki o człowieku”. Łączny czas nagrań to 11 godz. 31 min. i 16 s. Przesłuchałem wszystkie relacje. Nagrania są tak złej jakości, że głos osoby zadającej pytania (być może jest to Greta) jest zupełnie; chce się powiedzieć, nieczytelny. Mp3-a z nagraniem głosu Housama z Algierii jest wyjątkowo trudne do słuchania. Kiepski angielski Housama z fatalnym akcentem, w przeraźliwym jazgocie otoczenia jest momentami zupełnie niezrozumiały. Nie byłem w stanie się przebić. Po wielu próbach, słuchając kawałkami starałem się coś wyłowić, w końcu po ponad godzinnym zmaganiu się ze ścianą dźwięków zrezygnowałem. Pozostałe nagrania są po polsku, wystarczająco czytelne. Szczególnie polecam opowieść Kandzu. Jestem nią, opowieścią i samą bohaterką, głęboko poruszony.

Te wszystkie nagrania to oczywiście materiał pomocniczy stanowiący rodzaj zbioru informacji zgromadzonych na potrzeby projektowanego komiksu.

Nim przejdę do omawiania i oceny pracy doktorskiej i jej opisu (autoreferatu), chcę omówić przedstawioną dokumentację prac powstałych między dyplomem a doktoratem. Dorobek ten powstały w różnych miejscach, dla wielu klientów, zróżnicowany warsztatowo jest imponujący.

Nie można zapominać o tym, że praca w innych warunkach, w innym środowisku, używając innego niż polski język, jest dla każdego, co się znajdzie w tej sytuacji ogromnym wyzwaniem. Pokonać te wszystkie bariery, samo to jest już sukcesem. Greta Samuel jest urodzoną ilustratorką. Łatwość (tak się wydaje) w przechodzeniu z jednej stylistyki do drugiej, dbając równocześnie o nastój, klimat, chciało by się powiedzieć, zapach różnych miejsc i kultur jest zachwycająca.

Ale... Doktorantka stawia recenzentów w trudnej sytuacji. Opasła księga ze złotym napisem: PRACA DOKTORSKA ma trzy różne paginacje, przy czym część środkowa księgi paginacji nie posiada wcale! Jak na absolwentkę Pracowni Ilustracji prof. Grażki Lange to wyczyn niezwykle. Nie będę liczyć stron, bo tym samym, czytających te słowa zmuszałbym do identycznej czynności, liczenia stron jedna po drugiej, aby się dowiedzieć o którą stronę mi chodzi w moich rozważaniach. Zmierzyłem grubość bloku, od okładki do miejsca w którym znajduje się praca do której się chcę odnieść. Mniej więcej 13 mm, wliczając w to grubość okładki.

Napis od góry strony: *Magazyn „Charaktery”, ilustracja do artykułu pt.: „Patrz sercem na siebie”, 2016.* To jedna z najpiękniejszych i oszczędnych w środkach ilustracji w tym zbiorze.

Dla tych, którzy mają na szczęście dostęp do zbioru cyfrowego 5. PORTFOLIO 2024 KOLOR.pdf ilustracja znajduje się na 16 stronie. Proszę również zwrócić uwagę na ilustracje zrealizowane do artykułów na temat mody, Culture Trip, Londyn 2019. Przykłady dobrych prac można by mnożyć.

Praca doktorska „emigracJA”

oraz Autoreferat z tą pracą powiązany

Cytuję dokument Rady Doskonałości Naukowej 2022 r., zatytułowany *Recenzje w postępowaniach o awans naukowy. Poradnik*

W dokumencie tym znajduje się krótki opis 3 najważniejszych elementów które praca doktorska powinna zawierać. Po kolei, pierwszy punkt brzmi następująco:

1) ocena wraz z uzasadnieniem, czy rozprawa doktorska prezentuje ogólną wiedzę teoretyczną osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora w określonej dyscyplinie albo dyscyplinach;

Odnosząc się do tego punktu mam kłopot z określeniem „wiedza teoretyczna”. w słowniku Języka polskiego PWN istnieje hasło „wiedza”. Brzmi następująco:

1. «ogół wiadomości zdobytych dzięki badaniom, uczeniu się itp.;
- też: zasób informacji z jakiejś dziedziny»
2. «znajomość czegoś»

Nie ma w słowniku pojęcia „wiedza teoretyczna”.

Odniosę się zatem do wiedzy jaką posiadała Greta Samuel, aby móc stworzyć swoją pracę doktorską. Zasoby tej wiedzy są naprawdę duże. Zostawiam a boku wiedzę, też nie małą, jaką doktorantka musiała zdobyć przed rozpoczęciem studiów, najpierw w Filmówce w Łodzi, potem w ASP w Warszawie. To jest realna, nie żadna teoretyczna wiedza, że wspomnę tutaj o znajomości języków obcych. w dyscyplinach artystycznych „wiedza” na jakiś temat jest często nierozzerwalnie związana z umiejętnościami. Lektura książki ze złotym napisem „Praca doktorska” dostarcza wiele dowodów na to, że Greta Samuel posiada szeroką wiedzę i związane z tą wiedzą umiejętności niezbędne do wykonywania zawodu ilustratora i grafika projektanta. Rzeczą nie mniej ważną jest że Greta jest osobą o wielkiej ciekawości świata, nie tylko swojego najbliższego otoczenia. Greta jest uważnym obserwatorem, jest to zazwyczaj obserwacja uczestnicząca. Greta ponosi skutki tego uczestniczenia, wchodzenia, reagowania, działania, bycia aktywną. Nic nie jest za darmo.

Tyle odnośnie „wiedza teoretycznej”.

Punkt 2. z poradnika.

ocena wraz z uzasadnieniem, czy rozprawa doktorska wykazuje umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej lub artystycznej przez osobę ubiegającą się o nadanie stopnia doktora;

Zarówno Autoreferat jak i autorskie dzieło „emigracJA” nie pozostawiają w tej kwestii żadnych wątpliwości. Oglądając reprodukcje prac Grety Samuel w Autoreferacie piszący te słowa recenzent zbudowany jakością warsztatową bliską perfekcji, różnorodnością zastosowanych środków, trafnością obserwacji rejestrowanego świata. Są oczywiście twórcy, nawet znakomici, którzy nie chcą, nie potrafią, nie umieją czy nie chcą się dzielić swoją wiedzą, bynajmniej nie teoretyczną, i biegłością warsztatową własnego rzemiosła. Greta Samuel jest osobą ze znaczącym doświadczeniem pedagogicznym. Wymagania punktu 2. są spełnione więcej niż w 100%.

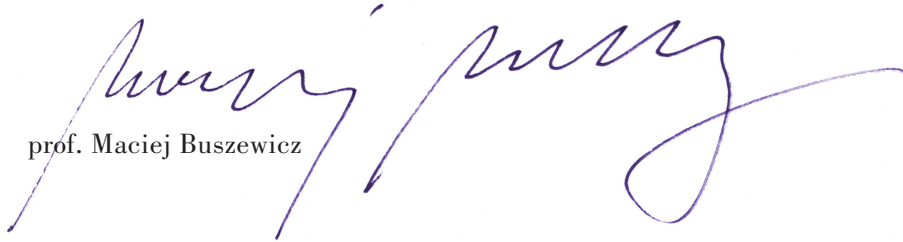
Punkt 3. z poradnika.

ocena wraz z uzasadnieniem, czy rozprawa doktorska stanowi oryginalne rozwiązanie problemu naukowego, oryginalne rozwiązanie w zakresie zastosowania wyników własnych badań naukowych w sferze gospodarczej lub społecznej albo oryginalne dokonanie artystyczne.

Komiks ze swoim specyficznym językiem jest obecny w kulturze popularnej od ponad stu lat, w Polsce równie długo. Do muzeów i nad kanapy trafił za sprawą Andy Warhola i Roy’a Lichtensteina. Cały czas żyje, miewa się dobrze, opornie modyfikuje swój język. Jest wszechobecny. Z wydań papierowych, gazetowych wszedł do internetu, istnieje w przestrzeni publicznej w różnych formach. Od wlepek po murale. Bohaterowie komiksów Stan’a Lee (StanLee) tacy jak: Kapitan Ameryka, Iron Man, Spider-Man, Hulk, Punisher, Daredevil, Fantastyczna Czwórka, Avengers, Blade czy grupa X-Men żyją nie tylko w komiksach i ich licznych ekranizacjach, chodzą po ulicach na całym świecie. Parę dni temu spotkałem Spider-Mana we włoskiej knajpie. (Wersja super small). Najważniejszym co wyróżnia komiksy Grety Samuel to nie to jak, ale o czym doktorantka opowiada, jaki świat się wyłania. Nie znam, nie widziałem komiksu, który by wprowadzał czytelnika w ważne pro-

blemy społeczne, tu w Polsce. Autorka stara się dyskretnie, moim zdaniem zbyt dyskretnie, manipulować językiem komiksu w swoich projektach. Mgr Greta Samuel jest social-workerem z niezwykłym talentem rysownika. I to co równie ważne a zjawia się na końcu mojej recenzji. Praca. Wielka robota.

Z satysfakcją podpisuję się pod wnioskiem mgr Greta Samuel do Rady Dyscypliny Naukowej Sztuki Plastyczne i Konserwacja Dziel Sztuki PJATK o przyznanie jej stopnia doktora.

prof. Maciej Buszewicz